

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ETNOGRAFIA POLSKA

XXXVI

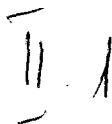
Zeszyt 1

Warszawa
1992

REDAKTOR: WANDA PAPROCKA
SEKRETARZ REDAKCJI: IWONA KABZIŃSKA-STAWARZ

Członkowie Rady Redakcyjnej: Maria Biernacka, Mirosława Drozd-Piasecka,
Zbigniew Jasiewicz, Andrzej Stawarz, Anna Zambrzycka-Kunachowicz

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105

Etnografia Polska © Copyright 1992. All Rights Reserved
All Papers and Photos are copyright to their authors and to *Etnografia Polska*

Printed in Poland

PL ISSN 0071-1861

Skład i druk:
Zakład Wydawniczy Letter Quality
01-026 Warszawa, Anielewicza 25 m. 104, 96, tel. 38 14 88, 38 26 27
Zam. nr 49/92. Objętość 18,5 ark. wydawn. Nakład 900 egz. Papier offset 80 g

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	5
-------------------	---

ARTYKUŁY

Część I

Jolanta Wrońska – Definicje etnografii i etnologii w polskich encyklopediach z drugiej połowy XIX i początku XX wieku	7
Definitions of Ethnography and Ethnology in Polish Encyclopaedies from the second half of 19th and the beginning of 20th c.	20
Po co nam antropologia? – Sławoj Szynkiewicz	21

Część II

Mirosława Drozd-Piasecka – Konflikt pozytywny Lewisa A. Cosera	25
Marian Grzegorz Gerlich – Współczesne podziały górnośląskiej zbiorowości regionalnej jako problem etnograficzny	35
Ethnographical Aspects of Contemporary Division of High Silesian Communities	62
Janusz Mucha – Konflikt, symbioza, izolacja. Stosunki etniczne na polskim Podkarpaciu	65
Conflict, Symbiosis and Isolation. Ethnic Relations in the Polish Part of the Carpathian Region	79
Andrzej Woźniak – Z dziejów gruzińskiej diaspory w Polsce	81
An Outline of the History of Georgian Diaspory in Poland	97
Dagnosław Demski – Niektóre problemy pogranicza kulturowego na przykładzie społeczności pasterskich z północno-zachodnich Indii	99
Some Problems of Cultural Frontier in the Case of Pastoral Communities from North-West India	117
Danuta Stasik – Wybrane aspekty kontaktu kultur w literaturze hindi	119
Selected Aspects of Culture Contact in Hindi Literature	134

Część III

Iwona Kabzińska-Stawarz – Nic w przyrodzie nie ginie	135
Nothing Gets Lost in Nature	157

RECENZJE I OMÓWIENIA

[Etnologia w rozterkach.] <i>Metodologiczne problemy badań nad kulturą i tradycją</i> , red. T. Karwicka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 1991 – Barbara Olszewska-Dyoniziak	161
--	-----

Ewa Nowicka, Świat człowieka – świat kultury. Systematyczny wykład problemów antropologii kulturowej, Warszawa 1991, PWN – <i>Barbara Olszewska-Dyoniziak</i>	167
<i>Barbara Olszewska-Dyoniziak</i> , Człowiek – kultura – osobowość. Wstęp do klasycznej antropologii kultury, Kraków 1991, ss. 297 – <i>Teresa Karwicka</i>	175
Jerzy Damrosz, Rozwój pojęć podstawowych w polskiej nauce o kulturze ludowej do 1939 roku, Wrocław 1988, Ossolineum, ss. 183 – <i>Aleksander Lipski</i>	180
Andrzej Sakson, Mazurzy – społeczność pogranicza. Przedmowa Jana Szczepańskiego, Poznań 1990, Wydawnictwo Instytutu Zachodniego Ziemi Zachodnie – <i>Studia i Materiały</i> Nr 15, ss. 342 – <i>Iwo Nowak</i>	187
Krzysztof Renik, Podpolnicy. Rozmowy z ludźmi Kościoła na Litwie, Łotwie, Białorusi i Ukrainie 1990–1991, Warszawa 1991, Oficyna Przeglądu Powszechnego, ss. 350 – <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	191
Zaolzie. Studia i materiały z dziejów społeczności polskiej w Czecho-Słowacji, M.G. Gerlich, D.K. Kadhubiec (red.), Katowice 1992, ss. 115 – <i>Andrzej Stawarz</i>	196
J. Ligęza, Dzieła, t. I, Katowice 1991, ss. 176, t. II, Katowice 1992, ss. 126+96+152+10 nlb. – <i>Andrzej Stawarz</i>	197
The Conservation of Culture: Folklorists and the Public Sector, Burt Feintuch (ed.), Lexington: The University Press of Kentucky 1988, ss. 288 – <i>Anna Brzozowska-Krajka, Wiesław Krajka</i>	199
Vladimir Vaclik, Lidové Betlémy v Čechách a na Moravě, Praha 1988, wyd. Vyšehrad, ss. 127, ilustr. – <i>Miroslawa Drozda-Piasecka</i>	209
P. Salner a kolektiv, Taká bola Bratislava, Bratislava 1991, ss. 199 – <i>Andrzej Stawarz</i>	213
Svod etnografických ponjatij i terminov. Ętnografija i smežnyje discipliny. Ętnografické subdyscypliny. Školy i napravlenija. Metody, Moskva 1988, ss. 223 – <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	215
Etnologia Europae Centralis. Časopis pro národopis střední, východní a jihovýchodní Evropy, Nr 1:1992, ss. 93	217

NEKROLOGI

Ion Vlăduțiu (30.01.1929–11.10.1991) – <i>Zofia Szromba-Rysowa, Danuta Tylkowa</i>	221
--	-----

Redakcja pragnie przeprosić dr Olę Goldbergową za błąd w tytule jej artykułu, zamieszczonego w t. 35, z. 2 naszego pisma. Tytuł powinien brzmieć: „Księga pamięci a mit żydowskiego miasteczka”.

Etnografia Polska is regularly listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of Social and Cultural Anthropology

Szanowni Państwo!

Proponowane Państwu artykuły i recenzje jeszcze wyraźniej niż dotychczas nawiązują do spraw ważnych dla całego środowiska, wobec których trudno pozostać obojętnym. Już rzut oka na zawartość Zeszytu wskazuje, iż znajdujemy się w punkcie zwrotnym, w momencie przełomu, który może mieć istotne znaczenie dla przyszłości naszej dyscypliny.

Sprawą pierwszorzędą jest trwająca dziś dyskusja nad adekwatnością nazwy: etnografia, etnologia, antropologia społeczna, kulturowa... do jakości, charakteru i zakresu prac prowadzonych w polskich placówkach mających w nazwie te właśnie terminy. Pociąga to za sobą nie tylko konieczność samookreślenia się, zdefiniowania uprawianego zawodu, lecz także usytuowania siebie i swoich prac na peryferiach lub w centrum nauki światowej, wreszcie – odpowiedzi na pytanie, czy mieszczą się one w tradycyjnym sposobie pojmowania naszej dyscypliny, czy też wnoszą coś nowego, inspirującego, choćby propozycje nowatorskiego przedstawienia dotychczasowych osiągnięć etnologów i reprezentantów innych, bliskich etnologii dyscyplin.

Zwiastunem zarysowania się nowego obszaru zagadnień jest prezentowany blok artykułów, które łączy wspólny motyw: konflikt, kwestia życia na pograniczu, współistnienia różnych grup etnicznych. Jesteśmy dziś świadkami szczególnego zainteresowania tego typu sprawami. Mówi się o nich jednak głośno przede wszystkim w aspekcie polityczno-ekonomicznym (kwestia regionów, praw mniejszości, swobód religijnych itp.). Zbyt słabo słyszalny jest natomiast w Polsce głos etnologów i innych badaczy kultury. Z jednej strony jest to zapewne wynikiem świadomego unikania spraw wymagających zagłębienia się w politykę, z drugiej – konieczności przeprowadzenia badań, nabrania dystansu, odczekania, zanim wyciągnie się wnioski i ogłosi generalne wyniki prac o nie tylko naukowym znaczeniu.

Redakcja pragnie kontynuować tematykę tzw. pogranicza, interakcji i konfliktów kulturowych, współżycia różnych grup etnicznych, kultur i subkultur, rozmaitych odcieni relacji: swój – obcy. W kwestiach tych nie padły jeszcze ostatnie słowa, a czas, w którym żyjemy jest wyraźną cezurą oddzielającą przeszłość od stającej się na naszych oczach przyszłości, wyrastającej z konkretnego podłoża, nierzadko tak bardzo obrosłego milczeniem.

Będziemy Państwu wdzięczni za ewentualne artykuły, komunikaty, informacje o konferencjach, recenzje z ukazujących się prac poświęconych wymienionym zagadnieniom. Nie znaczy to, oczywiście, że rezygnujemy z innych tematów!

Niestety, musimy też wspomnieć o kolejnym – tym razem bolesnym – sygnale zmian. Otóż, środki jakie otrzymaliśmy na druk kolejnych roczników nie pozwoliły nam na wypłacenie honorariów autorskich. Zdajemy sobie sprawę z negatywnych konsekwencji takich decyzji (podjętych poza Redakcją) dla losu publikacji naukowych i środowiska. Wierząc, że jest to tylko przejściowy objaw kryzysu – tym goręcej pragniemy podziękować Autorom, którzy zdecydowali się wydrukować swoje artykuły i recenzje bezpłatnie.

Redakcja